

Verksamhetsplan 2015

Vision

Alla barn och unga har likvärdiga möjligheter att utvecklas genom kulturutövande i verksamhet av hög kvalitet och tillgänglighet.

Prioriterade områden 2015 till 2018

- Barns rätt till kulturutövande
- Kompetensförsörjning (grundutbildning av pedagoger/lärare och chefer samt kompetensutveckling)
- Nationell samordning av statistik, kunskap och kvalitetsutveckling
- Forskningsbaserad verksamhetsutveckling

I Kulturskolerådets rekommendationer till nationell strategi för kulturskolan nämns *sambällsnytta, likvärdighet, kvalitet* och *tillgänglighet* som bärande ledord.

1. Barns rätt till kulturutövande

Kulturskolerådet strävar efter att sätta barnens behov och intressen i fokus i samtliga delar av rådets verksamhet. Det sker mot bakgrund av FN:s konvention om barnets rättigheter samt nationella, regionala och kommunala mål för kulturpolitik och andra sektorer som rör barn och ungas kulturutövande.

FN:s konvention om barnets rättigheter ger en universell definition av rättigheter för barn och barns rätt till kultur. Artikel 31 erkänner barnets rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Artikel 13 uttrycker barnets rätt till yttrandefrihet. Det innebär att barn och unga oberoende av territoriella gränser, har rätt att söka, ta emot och sprida information och tankar av alla slag, i tal, skrift, tryck, konstnärlig eller annan form. Artikel 12 ger barn rätt att få komma till tals och få sina åsikter beaktade i alla frågor som rör dem. Regeringen är ytterst ansvarig för att Sverige lever upp till barnkonventionen. Men även kommuner, landsting, regioner och statliga myndigheter är skyldiga att se till att konventionen följs. Enligt artikel 2 får barn inte diskrimineras på grund av bostadsort. Barn får inte heller diskrimineras på grund av kön, språk, religion, nationellt, etniskt eller socialt ursprung. Konventionen förväntas bli lag under 2015.

I den senaste kulturpolitiska propositionen *Tid för kultur* anges barn och unga som en viktig målgrupp. Fem mål anges där ett rör barns och ungas rätt till kultur. Målet för den nationella ungdomspolitikerna är att alla ungdomar mellan 13 och 25 år ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Regioner och landsting bidrar till en viktig del av den kulturella infrastrukturen för barn och unga. I regionerna finns kulturplaner som beskriver regionens kulturverksamhet där barn- och ungdomskultur är prioriterad. I den kommunala politiken är barn- och unga prioriterad och kommunerna står genom kulturskoleverksamhet för en betydande del av de offentliga resurserna till ungas kulturutövande.

Kulturskolerådets insatser och aktiviteter för barns rätt till kulturutövande 2015

Sammanfattningsvis avser rådet att:

- verka för att regeringen i sin utredning om en nationell strategi beaktar barns rätt till kulturutövande
- slutföra inflytandeprojektet *Om vi fick bestämma* där 18 musik- och kulturskolor ingår
- genomföra utbildning för 100 ledare/rektorer om elevinflytande
- genomföra tre nationella seminarier kring barns och ungas inflytande
- publicera fem artiklar i *Kulturskolan Magasin* om erfarenheter kring inflytande
- publicera metodmaterial kring inflytande (checklistor, handböcker, goda exempel mm.) på rådets webbplats
- inkludera tre kommuner i utvecklingsprojektet *I dina skor* – mentorskap mellan barn och konstnärer
- publicera en artikel om mentorskap i *Kulturskolan Magasin*

Under 2015 planerar Kulturskolerådet ett flertal aktiviteter kring barns rätt till kultur. I huvudsak rör de produktion och publicering av ny kunskap och metoder samt olika forum för erfarenhetsutbyte. Den årliga rikskonferensen är rådets viktigaste forum för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling. 2015 års konferens i Eskilstuna har temat *Kulturskolan och barnens perspektiv*. Konferensen blir dels en viktig plattform för att sprida erfarenheter som gjorts i utvecklingsprojektet *Om vi fick bestämma* (2013-2015) där ett flertal kommuner deltagit. På konferensen synliggörs också det metodmaterial som tagits fram kring ungas inflytande.

Kulturskolerådet prioriterar särskilt olika chefsutbildningar under 2015. Ett flertal kurser ordnas för chefer/ledare/rektorer i kulturskolan. Kurserna sker i sex län samt vid en nationell träff.

Att sprida vunna erfarenheter, metoder och material är av största vikt för att nå större effekter av utvecklingsarbete. Kulturskolerådets webbplats ska utvecklas för att bättre kunna synliggöra erfarenheter och metoder. På webbsidan kommer det under 2015 att presenteras metodmaterial, goda exempel och erfarenheter som syftar till att skapa bättre förutsättningar för kulturskolornas arbete för barns inflytande.

I syfte att utveckla metoder för mentorskap har Kulturskolerådet etablerat ett nytt projekt - *I dina skor*. I satsningen sker verksamhet i tre kommuner; Göteborg, Gävle och Kalix. I projektet kommer 12 barn och 12 konstnärer, i ett ömsesidigt mentorskap, producera kulturella upplevelser som konserter, konstverk etc.

Barns rätt till kulturutövande är en väsentlig framtidsfråga. Styrelsen beslutade under 2014 om en särskild arbetsgrupp för framtidsfrågor. Under 2015 planerar gruppen att ta fram metodmaterial i syfte att lokalt stimulera diskussion om kulturskolans framtidsfrågor. I detta material kommer frågan om barns rätt till kulturutövande behandlas.

Uppföljning

Aktiviteter inom ramen för *Om vi fick bestämma* samt *I dina skor* följs upp genom särskilda redovisningar till Arvsfonden. Konferenser och kurser följs upp genom enkäter eller andra metoder. Genomförd verksamhet presenteras i verksamhetsberättelser för 2015.

Planerade insatser 2016, 2017 och 2018

Projektet *Om vi fick bestämma* avslutas under 2015. Projektet *I dina skor* planeras fortgå under 2016 och 2017.

2. Kompetensförsörjning

Kvaliteten barn möter i kulturskolan, är i hög utsträckning beroende av kompetensen hos ledare, pedagoger och lärare. Tillgången till, och intresset för, ändamålsenliga utbildningar är därför en högt prioriterad fråga för Kulturskolerådet. Förändringar av lärarutbildningar samt ett minskat intresse bland unga att vilja utbilda sig till lärare skapar utmaningar. Relevanta högskoleutbildningar inom alla konstområden för pedagoger och högskoleutbildning för ledare är en avgörande framtidsfråga.

Kulturskoleverksamheterna i landets kommuner befinner sig i en stark förändringstakt. Verksamheten har breddats till att rymma flera konstområden som dans, teater, konst, film mm. Det finns inga nationella mål, behörighetsregler eller riktlinjer att förhålla sig till. Den frivilliga verksamhet som kulturskolorna har skiljer sig på många sätt från de estetiska ämnena i skolan. Nya verksamhetsformer växer fram och kursutbudet förändras. El Sistemas orkesterskolor har exempelvis på några år snabbt spridit sig och finns på ett flertal orter. Mediaverkstäder, berättarverksamhet, skrivarskolor etc. läggs allt oftare till befintlig verksamhet. Samverkansprojekt mellan grundskola, föreningsliv, institutioner och näringsliv blir allt mer förekommande i kulturskoleverksamheten. På många orter blir kulturskolan ett slags barnkulturcenter som erbjuder verksamhet och service i olika former. Kulturskolans utveckling och förändring genererar utmaningar för utbildningssystemet. Detta skapar sammantaget fler utmaningar för utbildningsanordnare.

Kulturskolerådet ser behov av att befintliga utbildningar utvecklas så de möter aktuella behov och kulturskolans egenart. Kulturskolerådets bedömning är att det utbildas för få pedagoger och inte möter behov som pensionsavgångar mm. skapar. Det behövs nya högskoleutbildningar för vissa konstområden och för ledare/chefer. Kulturskolerådet menar att det skall finnas ett statligt ansvar för högskoleutbildning

och personalförsörjning, chefsutbildningar och kompetensutveckling och avser att på olika sätt driva opinionsbildning i frågan.

Kulturskolerådets insatser och aktiviteter kring kompetensförsörjning 2015

Sammanfattningsvis avser rådet att:

- verka för att regeringen i sin utredning om en nationell strategi beaktar kompetensförsörjning
- samverka med Karlstads universitet för att en ny ledarutbildning etableras
- genomföra ett seminarium med de konstnärliga högskolorna om hur kompetensförsörjningen till kulturskolorna kan stärkas
- delta i SMI:s styrelsearbete
- genomföra ett seminarium om ledarskap för jämställdhet och normkritiskt perspektiv
- publicera en handbok kring jämställdhet på rådets webbplats
- genomföra ledarutbildningar kring inflytande
- publicera metodmaterial om inflytande på rådets webbplats

Kulturskolerådets huvudsakliga fokus är relaterat till regeringens beslut om en utredning och nationell strategi för kulturskolan. Genom lobbying och opinionsarbete avser Kulturskolerådet att påverka arbetet så att frågan om kompetensförsörjning blir grundligt belyst i utredningen.

Det saknas idag en högskoleutbildning för kulturskolans ledare. Rektorsutbildningar finns för olika skolformer på högskolenivå men någon särskild utbildning för kulturskolans ledare har inte etablerats. Under 2015 avser Kulturskolerådet att i samverkan med Karlstads universitet arbeta fram en ny utbildning med uppstart 2016.

Kulturskolerådet har en plats i Stockholms Musikpedagogiska Institutets (SMI) styrelse. I den bevakas särskilt kulturskolornas perspektiv.

Uppföljning

Konferenser och kurser följs upp genom enkäter eller andra metoder. Genomförd verksamhet presenteras även i verksamhetsberättelse samt på Kulturskolerådets webbplats.

Planerade insatser 2016, 2017 och 2018

Dialogen med regering och regeringskansli om statens roll kring kompetensförsörjning förväntas pågå under hela perioden genom arbetet med en nationell strategi. Kulturskolerådet avser också att ha en fortsatt dialog med högskolor och andra utbildningsanordnare för att utveckla och etablera nya utbildningar för kulturskolornas behov.

3. Nationell samordning av statistik, kunskap och kvalitetsutveckling

Kulturskolan har aldrig utvärderats nationellt och det finns väldigt begränsad samlad fakta om kommunernas kulturskoleverksamhet. Varken *Sveriges Kommuner och Landsting*, *Statens Kulturråd*, *Myndigheten för kulturanalys* eller annan myndighet följer kulturskolornas verksamhet, samlar statistik, utvärderar eller följer upp. Kulturskolerådet menar att ett nationellt ansvar för uppföljning och utvärdering är nödvändigt om barn och unga, även i framtiden, ska kunna delta i kulturverksamhet med hög kvalitet.

Kulturskolerådet har under en längre tid samlat viss statistik om kulturskolornas verksamhet. Statistiken har bland annat rört antal elever, resurser och utbud. Kulturskolerådet har dock inte resurser att själva svara för adekvat uppföljning av verksamheten. Kulturskolerådet anser att det bör finnas ett nationellt huvudansvar i frågan. Kulturskolerådet har därför lyft området som särskilt prioriterat i en nationell strategi för kulturskolan.

Kulturskolerådets insatser och aktiviteter kring nationell samordning av statistik, kunskap och kvalitetsutveckling

Sammanfattningsvis avser rådet att:

- delta i regeringens aviserade utredning kring nationell strategi
- samla in statistik från medlemmarna
- genomföra en medieanalys

Kulturskolerådet kommer att på olika sätt påverka regeringsarbetet med en utredning och en nationell strategi för kulturskolan. Rådet anser att regeringen bör utreda på vilket sätt kulturskolornas verksamhet kontinuerligt ska följas upp och utvärderas, vilken aktör som är lämplig för uppdraget och hur vunnna kunskaper och erfarenheter skall spridas och delas.

Medierna påverkar den bild politiker och allmänhet har av kulturskolan. Därför är det också viktigt att vi reflekterar över den. Vilken bild är det som presenteras och vem kommer till tals i debatten? Under 2015 avser Kulturskolerådet att göra en medianalys av kulturskolan som presenterar de senaste tio årens genomslag i lokal- och rikspress. Kulturskolerådets bedömning är att ökad kunskap om hur vår verksamhet framställs i media kan stärka rådets opinionsbildande verksamhet men även stimulera den lokala diskussionen och driva utvecklingen framåt.

Uppföljning

Genomförda insatser och resultat presenteras löpande på rådets webbplats, i nyhetsbrev, tidning och i verksamhetsberättelse.

Planerade insatser 2016, 2017 och 2018

Dialogen med regering och regeringskansli om statens roll kring samordning av statistik, kunskap och kvalitetsutveckling förväntas pågå under hela perioden genom arbetet med en nationell strategi.

4. Forskningsbaserad verksamhetsutveckling

Det saknas i hög grad forskning om Sveriges kulturskolor; vad de är, hur de utvecklats och vilken betydelse verksamheten har för unga. Under 2014 genomförde Kulturskolerådet en forskningskartläggning där detta kunde konstateras. Kulturskolerådet saknar framförallt verksamhetsnära forskning som kan användas för att utveckla och förnya kulturskolornas verksamhet.

Kulturskolerådets insatser och aktiviteter kring forskningsbaserad verksamhetsutveckling 2015

Sammanfattningsvis avser rådet att:

- påverka regeringens utredning så att den rymmer frågor om forskningsbaserad verksamhetsutveckling
- genomföra ett seminarium med representanter från konstnärliga högskolor kring forskning

Aktiviteter

Kulturskolerådets huvudprioritering är att på olika sätt delta i regeringens utredning kring nationell strategi för kulturskolan. Barns rätt till kulturutövande, kompetensförsörjning, samordning av kunskap samt forskning är de områden rådet kommer att lyfta i dialogen med regeringskansliet i deras arbete.

Kulturskolerådet har en kontinuerlig dialog med företrädare för högre utbildning och forskningsmiljöer. Under 2015 genomförs ett seminarium där forskningsfrågorna särskilt behandlas.

Uppföljning

Genomförda insatser och resultat presenteras löpande på webbplats, i nyhetsbrev, tidning och i verksamhetsberättelse.

Planerade insatser 2016, 2017 och 2018

Dialogen med regering och regeringskansli om statens roll kring forskningsbaserad verksamhetsutveckling förväntas pågå under hela perioden genom arbetet med en nationell strategi.